Ч 231 Пятниця 13 (26) жовтня 1900 Рік X

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї неопечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Газети Львівскої“.

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:

на цілий рік	К.	4·80
на пів року	„	2·40
на чверть року	„	1·20
місячно . .	„	—·40

Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік	К.	10·80
на пів року	„	5·40
на чверть року	„	2·70
місячно . .	„	—·90

Поодиноке число 6 с.

Вісти політичні.

(Рух виборчий. — Спільні наради міністрів. — Скликанє ческого сойму. — Здоровлє Папи. — Князь Юрий грецкий в дорозі. — Справа хіньска.)

В окрузї виборчім Львів-Городок-Яворів постановлено на вічу в Любіни одноголосно піддирати кандидатуру дра Костя Левицкого, адвоката у Львові. В виду сеї кандидатури заявляє п. Василь Нагірний, що зрікає ся кандидатури в сім повіті. — Передвиборчі збори в Борщівщині мають відбути ся: дня 7 падолиста в Борщеві; — дня 9 падолиста в Ковалчині; — дня 10 падолиста в Іванкові; — дня 12 падолиста в Панівцях; — дня 14 падолиста в Іваню пустім; — дня 16 падолиста в Устю епіскопскім а всюди початок о 1 год. по полудни. На сих зборах мають явити ся кандидати на послів з IV. і V. куриї. — О. Николай Галущиньский заявляє в „Ділї“ в справі своєї кандидатури між иншим що слідує: „Я представив ся яко християньско демократичний національ. І таким я єсьм. Яко віруючий християнин католик уважаю кождого чоловіка за брата, чи то він Русин, Поляк або жид. Але я засадничий противник всякій погани і неправедности, без огляду на особу чи верству суспільну, хто еї практикує; та й чую в собі в двагу і готовість напротив всякої неправди виступати рішучо“. Др. Ев. Олесницкий скликує передвиборчі збори з округів Калуш-Долина-Бібрка-Стрий-Жидачів-Турка до Стрия на середу дня 31 жовтня с. р. о 1 год. в полудне до салї під „Чорним Орлом“. Окремих запрошень не буде ся розсилати.

Почавши від завтра будуть ся відбувати дальші спільні конференциї міністерияльні в міністерстві справ внішних. Возьмуть в них участь угорскі міністри Сель, Люкач і Ґеґедіш, що завтра рано приїдуть з Пешту.

На вчерашнім засїданю ческого виділу краєвого відчитано повідомленє зі сторони правительства, що ческий сойм буде скликаний в послїдних днях сего року, для полагодженя буджетової провізориї на 1901 рік. Виділ краєвий ухвалив звернути ся до правительства з просьбою, щоби також остаточний буджет на будучий рік міг бути ухвалений на тій сесиї. Німецкі члени виділу краєвого заявили ся против того.

Про здоровлє Папи розійшли ся непокоячі вісти. На жаданє лікарів Папа провів оногдашний день в ліжку, бо був утомлений послїдними принятями. Мимо того приймав Папа вчера секретаря Ватикану кардинала Рамполю і его заступників. Вчера Папа вже встав і уділяв звичайних авдиєнций.

Князь Юрий грецкий, начальний комісар европейских держав на Креті, відбуває тепер подорож по европейских дворах і оногди переїхав через Варшаву до Петербурга. Цілию сеї подорожи має бути то, щоби по припадаючім тепер 3-літнім речинци его уряду з рамени европейских держав признано або на дальше князя Юрия самостійним зверхником Крети, або прилучено Крету до Греції. Час для своїх намірів вибрав добре князь Юрий, бо Европа занята тепер Хіною, боїть ся всякого заколоту тут під боком, але самі Кретенцї не желають собі прилученя ні тепер, ні в найблизшій будучности, до економічно і фінансово зруйнованої Греції.

Після Fremdenblatt-у потверджує ся вість, що Австро-Угорщина приступила до англїйско-німецкої умови. — Французкий міністер справ заграничних Делькассе, одержав дві телеґрами від посла Пішона в Пекінї з дня 20 с. м. Пішон доносить в них о ріжних справах, однако нічого не згадує о своїй мнимій недузї, о якій доносила телеґрама Лїгунчана. — Про місце побуту хіньского цісаря і цісаревої-вдови доси нема нічого певного. Після депеші французкого консуля в Шанґаю цісаревої доси ще нема в новій столици Сінанфу, а як Хінцї кажуть дожидають еї там аж в суботу. Про цісаря та телеґрама нічого не згадує. Натомість римска Tribuna одержує вість з Хіни, що хіньский цісар має прибути під конець падолиста до Пекіну. — Про мирові переговори доносять до Times-а з Пекіну, що Лїгунчан і кн. Чін не одержали до дня 16 с. м. ніякої відповіди на своє запрошенє до розпочатя переговорів. Зачувати, що посли хотять порозуміти ся і предложити спільно одно ультиматум, аби не проволїкати переговорів в безконечність.

3)

СЬВІТ і ЗЕМЛЯ.

(Написав Кирило Вербин.)

(Дальше).

Досьвід Фукольта. Французкий учений Фуколь (Foucault) показав в 1851 році наглядно, що земля обертає ся доокола своєї оси. У величезнім будинку в Парижи, завісив він на дротї, довгім на 67 метрів, кулю, що важила 28 кільо, і мала під сподом довгий кінчик. На земли під кулею зробив він велике колесо з піску, і усипав ніби круглий вал. Коли вже люди посходили ся дивити ся на то, що він робить, притягнув він кулю до стіни і привязав шнурком; відтак перепалив шнурок, а куля на дротї пустила ся, і стала колибати ся там і назад, як маятник в годиннику. Так колибала ся она через кілька годин. За першим разом довгий кінчик від неї порізав вал з піску в однім місци. Але вже за кілька минут показало ся, що конець того величезного маятника прорізував вал з піску щораз дальше на захід, так, як би колесо з піску крутило ся під ним на всхід. Був се наглядний доказ, що земля обертає ся із заходу на всхід.

Час обороту землї. Де єсть бігун на небі, вже знаємо. Просто него на земли, отже далеко на північній кули, єсть північний, а так само і на полудневій, єсть полудневий бігун землї. Бігуни на небі видимо, але до бігунів на земли ще ніхто не дійшов. Один Нансен був вже недалеко північного бігуна; князь Абруцців доїхав ще трошки близше, а Андре, як полетів до него бальоном, так і пропав. Коли від одного бігуна на небі подумаємо собі просту лінію через бігуни землї і еї осередок аж до другого бігуна на небі, то буде то вісь сьвіта, а проста лінія від одного бігуна землї до другого через осередок землї, буде осию землї. Отже доокола тої оси обертає ся земля. Всї ті колеса, які зьвізди роблять на небі, думаємо собі також і на земли, одні просто других, та називаємо їх рівнолежниками. Найбільшим з тих коліс єсть, як вже знаємо, рівник; его ділимо, як і кожде колесо, на 360 частий, і називаємо кожду таку часть степенем. Степені ділимо знов на мінути, а для відріжненя від мінут часу, називаємо мінутами луковими. Мінуту лукову ділимо на 60 секунд лукових. — Подумаймо собі тепер таке колесо, що іде від бігуна на небі до рівника, а відтак до другого бігуна і доокола неба, або так само від бігуна на земли до рівника і доокола землї, то таке колесо буде називати ся полуденником, а то для того, що коли сонце прийде на ту лінію, то тогди на цілій тій части того колеса, що обернена до сонця, чи дальше, чи близше, єсть всюди полудне. Таких полуденників можна подумати собі множество, або лиш тілько, кілько степенів на рівнику (360) або й що мінута і що секунда на рівнику то один полуденник.

Станьмож собі в ночи де небудь і дивім ся на якусь зьвізду, як она пересуває ся по небі, а будемо видіти, що она підходить щораз висше і висше; аж коли підійде найвисше — кажемо, стане в полуденнику або кульмінує — зачне спускати ся в долину на захід. Ту хвилю, коли зьвізда була найвисше, або як каже ся, — в полуденнику, треба собі запамятати. Коли відтак на другу ніч та сама зьвізда стане знов в полуденнику, то від першої хвилї найвисшого еї становища аж до сеї другої, земля обернула ся раз довкола своєї оси. Сей час ділимо на 24 годин, і кажемо, що земля обертає ся раз за 24 годин довкола своєї оси. Годину ділимо на 60 минут (часових) а мінуту на 60 секунд (часових).

Час зьвіздовий, сонїчний або правдивий і середний. Час від одної хвилї становища зьвізди в полуденнику або від еї переходу через полуденник аж до другої такої хвилї називаємо часом зьвіздовим і він єсть найприроднїйший і найдокладнїйший. Додати ще потреба, що астрономи зачинають числити оборот землї не від якоїсь зьвізди, але від того місця, де сонце підчас весняного зрівнаня дня з ночию стоїть на небі або від т. зв. весняної точки, де нема ніякої зьвізди, а іменно від тої хвилї коли весняна точка переходить через полуденник.

Але годі всім людем числити час після зьвізд. Сонце має більшу силу, оно дає житє і змушує нас числити час після него. Отже

*) В попереднім фейлетонї, на третій сторонї в першім стовпци під заголовком: „Земля і еї місяць“, в першім рядку з долини має бути слово „полумір“ замість хибно видрукованого „промір“.

Новинки.

Львів дня 25 го жовтня 1900.

— **З руского товариства педаґоґічного.** Засїданє Видїлу вiдбуло ся дня 20-го с. м. пiд проводом заст. голови проф. Бiлецкого. Запали такї ухвали: 1) Ухвалено отворити курс анальфабетiв дня 1 н. ст. падолиста. 2) Ухвалено отворити при видїловiй школї iм. Шевченка курс для науки руского язика для дївчат шкiл львiвских. 3) В справi курсу до шкiл видiлових ухвалено довiдати ся, чи Вис. власть згодила би ся, щоби курс той тревав цїлий шкiльний пiврiв. 4) Принято до 40 нових членiв. 5) Ухвалено розiслати до розпродажи всїм членам Товариства цеголки Бурсу в сумi по 2 кор. 6) Референт фiлїї п. Павлiвский здав справу про збори фiлїй в Тернополи i Перемишли i повiдомив о заснованю нової фiлїї в Буску. 7) Ухвалено заложити музей педаґоґiчний i просити Вп. Родимцїв о ласкаве присиланє книжок i инших рiчий шкiльних на адресу Товариства. Принято також з подякою до вiдомости, що Вп. п. Антiн Павенцкий, старший учитель у Львовi, жертвував до того музея кiлькайцять старих Букварiв i инших книжок. 8) Що-до справи мови викладової в школах Видїл зробить в своїм часї вiдповiдний ужиток на пiдставi даних, якi мае.

— **Загальнї збори фiлїї руского товариства педаґоґiчного в Станиславовi** вiдбудуть ся тамже дня 1 падолиста с. р. в комнатах „Рускої Бесїди" (при улици Собiского ч. 18) з слїдуючою програмою: 1) О год. 3 з полудня, а наколи-б не явило ся потрiбне число членiв, о год. 4-iй отворене загальних зборiв i вiдчитане протоколу з попередних загальних зборiв. 3) Звiт уступаючого видiлу з дiяльности фiлїї. 4) Звiт касовий. 5) Вибiр нового видiлу. 6) Внесеня членiв. 7) Вiдчит із области психольоґiї. — Того самого дня i в тiм самiм льокали о год. 8 вiдбуде ся вечерок з товариськими забавами, вiдчитом i декляманиєю, з котрого чистий дохiд призначений на Бурсу нашої фiлїї. Вступ 40 сотикiв.

— **Снїги.** В захiдних сторонах нашої монархiї упали великi снїги. З Найнкiрхен доносять пiд датою 22 с. м.: Вершки гiр Шнеберг i Семерiнґ та Векзельґебiр покрили ся снїгами. Межи Гаiнфельд а Кавмберґ в долїшнiй Австриї падав снїг через два днi i лежить там тепер верствою на пiв метра грубою так, що поїзд зелїзничий ледви мiг їхати. Гори по правiм боцї рiки Трiстiнґ вкритi цїлi снїгом.

— **Смерть за чарку горiвки.** Оногди вечером принїс кравець Антiн Фiшбах на Знесїню пiд Львовом якусь кравецку роботу одному сторожеви, за котру той обiцяв заплатити пiзнїйше. Вiдтак вступили оба до шинку Брандеса i випили по чарцї горiвки по 2 кр. Кравець зажадав, аби горiвку заплатив сторож, бо й так був ему винен бiльшу квоту. То жадане так розлютило сторожа i шинкаревого сина, що оба кинули ся на Фiшбаха i страшенно его побили. Коли-ж побачили, що кравець вже конає, винесли облитого кровiю, нещасливого чоловiка з шинку i кинули на дворi, де вiн коло години 5-ої рано помер. Нелюдских розбишакiв арештувала жандармерия. Фiшбах полишив вдову i трое нелїтних дїтий.

— **Недалеко втiк.** Арештант Дмитро Долиньский утiк вi второк з арешту, але не далеко, бо лиш за Личакiвску рогачку. В ночи влїз вiн через вiкно до помешканя Войтiха Скварецкого, переберав ся там в его одїже, а свое, арештантске, лишив ему; взяв ще на дорогу бунду, чоботи, годинник i готiвкою 37 корон i 20 корон золотом. З тою добичею пiшов просто до коршми Гаратена на забаву. Коли платив золотою 20-коронiвкою, шинкар задержав грошї. Долиньский взяв ся тоги виробляти авантуру, повибивав шиби, аж остаточно его звязали i вiдставили на полїцию, а та знов до суду карного, i так пташок опинив ся знову там, звiдки вилетїв.

— **Пруский цивiлiзатор.** Перед карним судом в Ерфуртї ставав дня 16-го с. м. редактор виходячої там ґазети „Tribüne" за оскорбу чести пруского ляйтнанта Оскара Фiшера, котрої нiби то допустив ся в той спосiб, що описав в ґазетi i подав до публичної вiдомости, як той Фiшер збиткує ся над бiдним мурином, котрого привiз з собою iз всхiдної Африки. В ґазетї було сказано, що знатнї дами в Берлинї звели мурина на злу дорогу (се також характеристика для пруских цивiлiзаторiв), а Фiшер бив опiсля мурина палицями iз шкiри нїлевого коня. До розправи станув сам Фiшер i сказав, що его слуга, мурин Йоннос Гашiнс був в Африцї дуже добрий i вiн длятого взяв его з собою до Европи, але зробив з ним (18-лїтним хлопаком) контракт, в котрiм зимовив собi, що ему буде вiльно мурина бити. Отже й бив, бо мурин в Берлинї попсував ся. Бив его паличкою iз шкiри рiноцероса грубости пальця, казав ему розiбрати ся до нага, покласти ся на землю i так бив его по плечах. Сусїди, що стають за сьвiдкiв, кажуть, що той цивiлiзатор дуже часто збиткував ся так над мурином; як вiн его бив, того не мiг нiхто видїти, бо ляйтнант замикав дверi на ключ, лиш було чути страшеннї крики мурина i удари ляйтнанта. Один iз сьвiдкiв каже, що коли Гашiнс показав ему своï плечi, то вiн начислив на них 25 басаманiв забiглих кровю, таких грубих як та палиця, котрою ляйтнант бив мурина. Такi самi басаманй були й на шиї, а ляйтнант оправдував ся тим, що мурин не хотiв спокiйно лежати та ще й думав боронити ся. Коли судия сказав до того цивiлiзатора, що то прецї не по людски бити так чоловiка, то т й цивiлiзатор вiдповiв, що в Африцї ще не так бють! — Суд ще не видав вироку, бо постановив переслухати ще дальших сьвiдкiв, i придивити ся тим палицям, якими Фiшер бив мурина. Ось маєте пруского цивiлiзатора! А нiмецкий цiсар розпинає ся за таку цивiлiзацию в Хинї!

— **Чольовiк трiльоїд.** Берлиньска президия полiциї устроїла оногди ориґiнальне представлене для запрошених гостий, межи котрими знаходили ся репрезентанти властий i на ки та кiлькох лiкарiв, а яко фаховi знатоки професор др. Левин i судовий хемiк др. Єзерих. Американьский капiтан, Е. Ветрiо, подав був просьбу, щоби ему вiльно було показати свою неабияку штуку трiльоїда. Отже щоби набрати понятя о тiй штуцї устроїла президия полiциї пробне представленє, котре розпочало ся тим що артист випив насамперед склянку „ультра

звичайно числимо час вiд одної тої хвилї до другої, коли сонце переходить через полуденник (коли тiнь бувае найкоротша) i кажемо, що то сонїчний час або правдивий. Ба, але час минає завсїгди однаково i рiвномiрно, а сонце (задля подовгасто круглої дороги землї) посуває ся нерiвномiрно, i в зимi скорше а в лiтi поволїйше. Коли наставимо добрий годинник в тiй хвили, коли веснянна точка переходить через полуденник, а з нею i сонце отже пiсля зьвiздового часу, i подивимо ся на него в тiй хвили, коли сонце або сонїчний годинник показує полудне, то побачимо, що на годиннику вже полудне минуло i що есть майже 4 минути по зьвiздовiм полуднi. Отже що стало ся? Чи сонце опiзнило ся, чи годинник iшов за борзо? Сонце опiзнило ся внаслiдок дороги землї. Коли iменно земля зачинала обертати ся довкола оси в тiй хвили, коли i веснянна точка i сонце переходило рiвночасно через полуденник, то й она посувала ся рiвночасно дальше по своїй дорозї. Коли-ж земля обернула ся раз i веснянна точка прийшла знов пiд полуденник, то сонце прилишило ся трошки позаду, бо земля вiдсунула ся трохи вiд него, отже она мусить тепер ще трошки бiльше обернути ся, щоби полуденник прийшов знов пiд сонце. Тим способом сонїчний день (доба) стає ся трохи довший вiд зьвiздового, i не має 24 годин, але 24 год. 3 минут. 56 секунд.

Iз сказаного виходить, що як би хтось хотiв реґулювати свiй годинник пiсля ходу сонця, то й найлїпший годинник мусiв би що дня, ба, що години инакше наставляти. Тому то сонце не надає ся на докладне мiрило часу i длятого для щоденного житя придумано середний час, значить ся: той час, в котрiм правдивий сонїчний день есть раз довший другий раз коротший розложено рiвномiрно на всi днi року. Пiсля середного часу iдуть всї нашi годинники; лиш сонїчнi годинники показують правдивий сонїчний день, а щоби пiсля них можна реґулювати звичайнi годинники, то до них додають ся звичайно ще й табелї, пiсля котрих сонїчний час можна зрiвнати з серед ним. У великих мiстах дають iз зьвiздарнї знак, коли настає полудне пiсля середного часу i тогди реґулюють всї годинники в мiстi. Пiсля середного часу, отже того, який показують нашi годинники обертає ся земля не в 24 годинах, але в 23 год. 56 мiн. 4 сек. раз довкола оси.

Час полосовий i середно-европейский. Рiвник, як вже звiстно дiлимо на 360 степенiв, а через кождий степень вiд бiгуна до бiгуна переходить один полуденник, отже й всїх полуденникiв есть 360. Подумаймо собi, що перший полуденник, той, що iде через зьвiздарню в Ґрiнiч коло Льондону, стоїть як раз на сонци в полудне, отже скiнчила ся 12 а зачинає ся 1 год., то за 24 год. перейдуть попiд сонце всї полуденники; але 24 годин, то разом 1440 мiнут, отже що 4 мiнути переходить один полуденник попiд сонце i тогди буде на нїм полудне. Чотири минути, то не така велика рiжниця; чи у когось буде полудне скорше о 4 мiн. (як бувае н. пр. на полуденнику перед Ґрiнiч, вiд всходу), чи о 4 мiн. пiзнїйше (як бувае на полуденнику на заходi вiд Ґрiнiч). Тут i там можуть люди сказати, що i у них тогди полудне, коли й в Ґрiнiч, тим бiльше, що годинники можна (особливо на зелїзницях) реґулювати i запомочию електрики. Полуденники числять ся вiд Ґрiнiч на всхiд аж до 180 (а на захiд так само до 180 або разом 360) i так: На зьвiздарнї в Ґрiнiч кiнчить ся 360-ий степень а зачинає ся перший; полуденник на тiм мiсци значить ся в численю нулею. Де на всхiд вiд Ґрiнiч скiнчить ся перший степень, ставить ся полуденник ч. 1, за ним число 2, 3 i т. д. Коли що чотири мiнути пересуває ся попiд сонце один полуденник, то 15 полуденникiв пересуне ся за годину. На кождiм 15-iм полуденнику буде полудне, як раз або о годину пiзнїйше, коли то на захiд; або о годину скорше коли на всхiд вiд Ґрiнiч. Отже мiнiстер комунiкаций в Канадї Санфорд Флемiнґ предложив в 1879 р. проект, щоби цїлу землю подiлити на 24 полос по 15 полуденникiв, а в кождiй такiй полосї, щоби числити час пiсля полуденника, котрий iде єї серединою та щоби зачинати числити вiд Ґрiнiч. На конференцiї директорiв зелїзниць Пiвнiчної Америки в 1883 р. принято сей проект i зараз подiлено Пiвнiчну Америку на 4 полоси. В 1890 р. завели Австро-Угорщина i Нiмеччина разом час полосовий. Полоси в Европi повиннi би iти так вiд Ґрiнiч: Перша полоса (15 степ.); по єї серединi полуденник в Ґрiнiч, отже границя єї на захiд 7 степ. i 30 мiн., на всхiд так само 7 степ. 30 мiн., отже в половинi осьмого. — Друга полоса на всхiд зачинає ся там, де кiнчить ся перша, отже в половинi осьмого степеня та iде через 15 полуденникiв дальше, отже повинна би сягати аж по 22 степ. 30 мiн. По єї серединi есть той полуденник, що iде через мiсто Ґмiнд в Долїш Австриї, через Заґор в Країнi i через мiсто Шпарґард в Прусах, а котрий вiд Ґрiнiч есть 15-тий. Сей полуденник есть мiродайним для часу на зелїзницях в Австро-Угорщинi i Нiмеччинi. Коли н. пр. в Ґмiнд або в Шпарґардi есть 12 год. в полудне, тогди на всїх зелїзницях, у Вiднї, Берлинї, а хоч би й у Львовi, Чернiвцях або Сучавi має бути 12 год. Ба, але бо полоса ч. 2 сягає лиш по 22 степ. 30 мiн., отже у нас майже точно по Переворск, а вже н. пр. Олешицї лежать на 23 полуденнику; Львiв, Белз, Миколаїв, Долина на $23^{3}/_{4}$; Скалат, Грималiв, Садаґура на 26-iм полуденнику на всхiд вiд Ґрiнiч, отже вже в третiй полосї, котрої друга половина есть в Росиї, а мимо того час другої полоси обовязує однаково як в Ґмiнд так i в Олешицях, Львовi, Бродах, Пiдволочисках, Радiвцях i Сучавi, а так само i в Нiмеччинi. Отже поправдi не есть то час полосовий, бо полоси не можна погодити з границями держави i длятого той час названо середно-европейским часом (Mitteleuropeische Zeit), в скороченю Ч.С.Е. (M. E. Z).

Як же погодити мiсцевий час з полосовим? — Коли у Львовi майже на 24 полуденнику (обчислене не есть зовсїм докладне) сонце стане на полудне, то в Олешицях на 23 полуденнику (дальше на захiд — а полуденники рахують ся на всхiд — всхiдна довгота ґео-

марини"; по тім закусив ґриншпаном, наїв ся фарамушки з сірки і бораксу а по тім всім зажив стрихніни і випив розпущеного трійла, уживаного до троєня щурів. Незвичайну ту продукцію свою закінчив тим, що наїв ся білого фосфору. Всї ті трійла оглядав др. Єзеріх і переконав ся, що они були прав диві. Капітанови Ветріо они нічого не зашкодили. Він розповів тогди, що одного разу був на якімсь обіді, на котрім гості затроїли ся аршеніком; лиш ему тогди нічого не було. Він від тої пори пробовав їсти всілякі трійла, привик до них і так став ся трійлоїдом.

Телеграми.

Будапешт 25 жовтня. Цісар приймив вчера перед полуднем президента міністрів Селя на довшій авдиенциї, а вечером відїхав до Відня.

Берлин 25 жовтня. Оногди при посьвяченю храму слави виголосив німецкий цісар бесіду, в котрій натякаючи на анґлійско-німецку умову сказав, що умова та забезпечує на довгі часи спільні змаганя Анґлії і Німеччини на отвертім торзї, однако що наміри обох народів не суть ворожі иншим державам.

Льондон 25 жовтня. Як доносять тутешні часописи виарендувано на 8 місяців порт Чанвънгав в заливі Ліяочун.

Надіслане.

— **60.000 Корон** виносить головна виграна льотериї на дохід інвалідів, котра по відтрученю 20% в готівці буде виплачена. Звертаємо увагу поваж. наших читателів, що тягнене відбуде ся 10 падолиста.

Курс львівский.

Дня 24-ого жовтня 1900.	пла-тять	жа-дають
I. Акциї за штуку	К. с.	К. с.
Банку гіпот. гал. по 200 зр. . . .	600·—	620·—
Банку гал. для торгов. по 200 зр.	354·—	364·—
Зелїз. Львів-Чернів.-Яси	527·—	534·—
Акциї гарбарні Ряшів	—·—	150·—
Акциї фабр. Лининьского в Сяноку.	480·—	500·—
II. Листи заставні за 100 зр.		
Банку гіпот. 4% корон	89·70	90·40
Банку гіпот. 5% преміов.	109·30	110·—
Банку гіпот. 4½%	98·30	99·—
4½% листи застав. Банку краєв.	98·50	99·20
4% листи застав. Банку краєв.	92·—	92·70
Листи застав. Тов. кред. 4% . .	91·—	91·70
" " 4% льос. в 41½ літ.	92·20	92·90
" " 4% льос. в 56 літ.	89·90	90·60
III. Облїґи за 100 зр		
Пропінацийні гал.	95·—	95·70
Облїґи ком. Банку кр. 5% II ем.	100·50	101·20
" " " " 4½%	99·—	99·70
Зелїз. льокаль. " 4% по 200 кор.	91·—	91·70
Позичка краєв. з 1873 по 6%	102·—	—·—
" " 4% по 200 кор.	90·—	90·70
" м. Львова 4% по 200 кор.	88·—	88·70
IV. Льоси.		
Міста Кракова	69·50	72·50
Міста Станиславова	145·—	—·—
Австр. червон. хреста (Курс віденский)	42·25	43·25
Угорскі черв. хреста (Курс віденский)	20·—	21·—
Італ. черв. хрес. 25 фр. (Курс віденский)	—·—	—·—
Архікн. Рудольфа 20 К. (Курс віденский)	60·—	62·—
Базиліка 10 К. (Курс віденский)	12·30	13·30
Joszif 4 К. (Курс віденский)	6·50	8·—
Сербскі табакові 10 фр. (Курс віденский)	8·50	10·—
V. Монети		
Дукат цїсарский	11·35	11·50
Рубель паперовий	2·54	2·58
100 марок німецких	118·—	118·60
Доляр америк.	4·80	5·—

ґрафічна) буде полудне аж за 4 минути, або: коли в Олешицях буде 12 год то у Львові буде вже 12 год. 4 мін. В Ряшеві на 22 ім полуденнику буде полудне аж за 8 мін. або у Львові буде тогди 12 год. 8 мін. і т. д. або иншими словами: кілько полуденників від Львова до головного полуденника 2-ої полоси (до 15-го), тілько разів по чотири мінути треба додати до львівского часу, щоби мати час полосовий; полуденників есть 9, отже треба додати 9 разів по 4 або 36 мінут. Длятого то коли у Львові на ратуши годинник покаже 10 год. перед полуднем, на головнім двірци ще ei нема; там она буде аж за 36 минут, так, як в місті 1 минд.

Круженє землї довкола сонця. Коли вже трудно пізнати, що земля обертає ся доокола своєї оси, то ще труднійше пізнати, що она іде кругом довкола сонця Але й то можна вмиркувати по зьвіздах, лиш треба їм добре придивити ся. Вже в глубокій старині люди на Вході, де воздух буває дуже чистий, придивили ся добре, що як раз коли сонце зайде, то на противній стороні овиду виринає на небі якась зьвізда; на другий день в тій самій пори і в тім самім місци покаже ся вже друга зьвізда, а перша буде дальше; на третий вечер буде видко третю, друга буде дальше а перша ще дальше та буде ніби вже здоганяти заходяче сонце і т. д. По якімсь часї н. пр. в несповна місяць перша зьвізда здогонить сонце вже так близько, що при его заході покаже ся і она вже на заході та незадовго по тім, коли сонце зайде, і она також зайде. Пізнійше, може по місяци, тої першої зьвізди при заході сонця вже зовсім не буде видко на небі; она ніби перегонила его а тепер буде здоганяти его вже друга; там на вході, де колись виринала перша зьвізда, буде вже може яка десята. По другій буде здоганяти сонце третя, третій четверта і т. д Але то не зьвізди порушають ся так від всходу на захід, бо они межи другими зьвіздами не зміняють свого місця; та й не від того то так здає ся, що земля обертає ся довкола своєї оси, бо в сім случаю мусіла би вже перша зьвізда завсїдно по заході сонця показувати ся в тім самім місци Отже не що иншого лиш хиба то сонце так суне ся попри ті зьвізди в противну сторону, від заходу на всхід. Коли ще ліпше уважати через цілий рік, то можна пізнати, що тоті зьвізди, попри котрі суне ся сонце, стоять о півночи як раз так само високо, як стояло сонце в полудне. Коли так сонце мине всї ті зьвізди і прийде знов до першої, то сей час називаємо роком.

Зьвіринець небесний або зодияк. Всї тоті зьвізди, попри котрі сонце переходить через цілий рік, творять одно велике колесо на небі; їх поділено з давен давна на дванайцять громад або констеляций та пованазвано по найбільшій части іменами зьвірят; длятого цілий сей круг називає ся зьвіринцем небесним або зодияком. Крім того для кождої громади придумано ще й окремий знак. Як кожде колесо так і се ділить ся на 360 степенів і длятого кожда громада займає по 30 степенів круга. Ті громади поступають по собі в такім порядку: 1) Баран, ♈ 0—30 степ.; — 2) Бик, ♉ 30—60; — 3) Близьнята, ♊, 60—90; — 4) Рак, ♋ 90—120; — 5) Лев, ♌, 120—150; — 6) Діва, ♍, 150—180; — 7) Вага, ♎ 180—210; — 8) Скорпіон, ♏, 210—240; — 9) Стрілець, ♐ 240—270; — 10) Козоріг, ♑ 270—300; — 11) Водолій, ♒, 300—330; — 12) Риби, ♓, 330—360. — В громадї Бика есть одна мала громадка, звана Квочкою (Плеядами) і друга громадка трохи нивше від тамтої на всхід звана Чепигами (Гіяди) а в сій есть велика дуже ясна зьвізда, звана Альдебаран. На захід коло Квочки есть громада Баран, а на всхід поза Чепигами суть близьнята, відтак Рак і т д Від тих громад треба відріжнити їх знаки Коли кажемо, що сонце вступає в знак Барана, то се не значить, що оно вступає дійстно в громаду звану Бараном.

(Дальше буде.)

Рух поїздів зелїзничих

важний від 1-го мая 1900, після середно-європ. год

Зі Львова

посп. відходить	особ. відходить	
		День
	6·25	До Лавочного, Мункача, Борислава
	6·30	" Підволочиск, Одеси, Коломиї
	6·35	" Іцкан, Букарешту, Радівців
	6·30	" Підволочиск з Підзамча
8·30		" Кракова, Любачева, Орлова, Відня
	8·40	" " Відня, Хирова, Стружа
	9·00	" Сколього, Лавочного від 1/7 до 15/9.
	9·15	" Янова
	9·25	" Підволочиск з гол. двірця
	9·35	" Іцкан, Сопова, Бергомету
	9·53	" Підволочиск з Підзамча
	10·20	" Белзця, Рави, Любачева
	11·25	" Янова від 1/7 до 15/9 в неділї і сьвята
1·55		" Підволочиск з гол. двірця
2·08		" " " Підзамча
	2·15	" Брухович від 7/5 до 10/9 в неділї і сьвята
2·45		" Іцкан, Гусятина, Керешмезе
2·55		" Кракова, Відня, Хабівки
	3·05	" Стрия, Сколього лиш від 1/5 до 30/9.
	3·15	" Янова від 1/5 до 15/9.
	3·20	" Зимноводи від 18/5 до 16/9.
	3·26	" Брухович " " " "
	3·30	" Ярослава
		Ніч
12·50		До Кракова, Відня, Берлина
2·30		" Іцкан, Констанциї, Букарешту
	4·10	" Кракова, Хирова, Коросна
	7·48	" Брухович від 7/5 до 10/9.
	6·10	" Іцкан, Радовець, Кімполюнґа
	6·30	" Кракова, Відня, Берна, Варшави а Орлова від 15/6 до 15/9.
	6·13	" Янова від 1/5 до 15/9 в будні дни
	6·50	" Лавочного Мункача Хирова
	7.25	" Сокаля, Рави рускої
	7·10	" Тернополя з гол. двірця
	7·33	" " " Підзамча
	9·12	" Янова від 1/5 до 15/9 в неділї і сьвята
	10·40	" Іцкан, Гусятина, Радовець
	10·50	" Кракова, Відня, Івонича
	11·00	" Підволочиск, Бродів з гол. двірця
	11·23	" " Грималова з Підзамча

До Львова

посп. приходить	особ. приходить	
		День
	6·10	З Кракова
	6·20	" Черновець, Іцкан, Станиславова
	6·46	" Брухович від 7/5 до 10/9.
	7·10	" Зимноводи " " " "
	7·45	" Янова (головний дворець)
	8·05	" Лавочного " "
	8·00	" Тернополя на Підзамче
	7·40	" " " гол. дворець
	8·15	" Сокаля, Рави рускої
	8·50	" Кракова, Відня, Орлова
	11·45	" Ярослава, Любачева
	11·55	" Іцкан, Черновець, Станиславова
	12·55	" Янова на гол. дворець
1·35		" Кракова, Відня
	1·15	" Сколього, Хирова, а з Лавочного від 1/7 до 15/9.
1·45		" Іцкан, Станиславова
2·20		" Підволочиск на Підзамче
2·35		" " " гол. дворець
	5·15	" " " Підзамче
	5·40	" " " гол. дворець
	6·00	" Сокаля
	5·45	" Кракова
5·55		" Чернівців
		Ніч
	12·05	З Сколього, Калуша, Борислава
12·20		" Черновець, Букарешту
2·31		" Кракова, Відня, Орлова
	3·12	" Підволочиск на Підзамче
	3·35	" " " гол. дворець
	6·20	" Іцкан, Підвисокого, Коломиї
	9.23	" Янова від 1/5 до 31/5 і від 16/9 до 30/9 що дня, а від 1/6 до 15/9 в неділю і сьвята
	7·4	" Брухович від 7/5 до 30/6 і від 16/8 до 10/9
	8·50	" Брухович від 1/7 до 15/8 що день
8·40		" Кракова, Відня, Любачева
	8·28	" Янова від 1/6 до 15/9.
	9·45	" Кракова, Відня, Пешту, Сянока
	10·00	" Іцкан, Коломиї, Підвисокого
	10·12	" Підволочиск, Бродів, Копичинець
	10·30	" " на гол. дворець
	10·15	" Лавочного, Хирова, Пешту

ЗАМІТКА Пора нічна числить ся від 6-ої години вечером до 5-ої години 59 мінут рано. Бюро інформацийне ц. к. зелїзниць державних при ул. Красицких ч. 5

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

І Н С Е Р А Т И.

З друкарні В. Лозиньского — під зарядом В. І. Вебера. (Телефона число 569).